

**ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З РОЗВИТКУ МЕЛІОРАЦІЇ,
РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРОДОВОЛЬЧИХ ПРОГРАМ**

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«МЕТОДИЧНО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ЦЕНТР З АКВАКУЛЬТУРИ»**

**Формування механізмів державної підтримки та
регулювання ринку української аквакультури в умовах
глобальних викликів**

Методичні рекомендації

УДК 639.3:338.439:338.24

Схвалено ДУ «Методично-технологічний центр з аквакультури»
(протокол № 35 від 20.10.2025 р.)

Рекомендовано до друку науковою радою економічного факультету
Національного університету біоресурсів і природокористування України
(протокол № 1 від 29.10.2025 р.)

Рецензенти:

Шапошников К., доктор економічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, начальник відділу науково-дослідної роботи та атестації наукових кадрів Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» Міністерства освіти і науки України.

Світельський М., кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри ботаніки, біоресурсів та збереження біорізноманіття Житомирського державного університету імені Івана Франка.

Формування механізмів державної підтримки та регулювання ринку української аквакультури в умовах глобальних викликів. Методичні рекомендації. Укладачі: Шевель О. О., Плічко В. Ф., Шарило Ю. Є., Вдовенко Н. М., Поплавська О. С., Дмитришин Р. А., Рєзнік С. О., Герасимчук В. В. К.: НУБіП України. 2025. 21 с.

Актуальність даного видання зумовлена потребою розробки сучасної, науково обґрунтованої моделі державної підтримки аквакультури України, яка відповідатиме викликам глобальної продовольчої системи, забезпечить ефективне використання національного потенціалу та сприятиме ефективному використанню водних біоресурсів. Окреслено проблеми, тенденції, можливості галузі, а також визначено підходи до формування структурно узгоджених і ефективних механізмів державної підтримки в умовах глобальних викликів.

Розраховано на працівників сільського та рибного господарства, слухачів мікрокурсу «Навігатор з аквафермерства», науково-педагогічних працівників, аспірантів, магістрів, фахівців галузей аграрного сектору економіки України.

УДК 639.3:338.439:338.24

Передрукування заборонено

© ДУ «МТЦ з аквакультури», НУБіП України, 2025

© Колектив авторів, 2025

ЗМІСТ

Передмова.....	4
1. Проблеми та бар'єри розвитку українського ринку аквакультури.....	5
2. Опитування з питань формування механізмів щодо державної підтримки української аквакультури з метою внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів.....	8
3. Собівартість рибопосадкового матеріалу у частці товарної риби.....	8
4. Обладнання, машини та механізми, які потрібні для суб'єктів аквакультури.....	10
5. Машини та механізми для проведення земляних робіт та очищення ставків від замулювання.....	12
6. Обладнання та механізми для фільтрації води.....	14
7. Обладнання для інкубаційних цехів.....	15
8. Виготовлення кормів для годівлі риби.....	16
9. Механізми облову водойм та обладнання для сортування і обліку риби...	17
10. Обладнання та пристосування для перевезення живої риби.....	18
Висновки.....	19

Передмова

Сектор аквакультури, як один із найбільш динамічних і ресурсоефективних напрямів продовольчого виробництва, набуває вагомого значення для розвитку у контексті сучасних глобальних трансформацій. Світова практика демонструє, що саме аквакультура стає інструментом забезпечення продовольчої безпеки, диверсифікації харчових ресурсів і зменшення тиску на природні водні екосистеми. Для України, яка володіє суттєвим потенціалом у сфері рибного господарства, розвиток аквакультури є не лише економічною можливістю, а й необхідною умовою посилення збалансованого розвитку продовольчої системи та зміцнення конкурентоспроможності аграрного сектору економіки. Формування та використання потенціалу української аквакультури відбувається в умовах комплексних глобальних викликів, зумовлених одночасною дією економічних, екологічних, геополітичних та інституційних факторів. Серед них різке зростання волатильності світових ринків продовольства, глобальна конкуренція за ресурси кормів, зміна клімату, деградація водних екосистем, жорсткі вимоги до біобезпеки та простежуваності риби і рибної продукції, а також невизначеність, пов'язана з геополітичними ризиками та порушенням міжнародних логістичних ланцюгів.

У цих умовах традиційні механізми державного регулювання та державної підтримки втрачають ефективність, що обумовлює необхідність формування нових підходів, здатних забезпечити стабільність розвитку галузі.

Україна перебуває на етапі глибинної трансформації системи регулювання аграрним сектором, яка включає перегляд інструментів державної підтримки, гармонізацію з європейськими стандартами та цифровізацію виробничих процесів. У такій ситуації саме аквакультура може стати галуззю швидкого зростання за умови цілеспрямованого формування сучасних механізмів державної підтримки, орієнтованих на інновації, підвищення конкурентоспроможності та інтеграцію у глобальні ринки.

1. Проблеми та бар'єри розвитку українського ринку аквакультури

Формування дієвої моделі державної підтримки української аквакультури потребує комплексного огляду наявних інструментів, оцінки їх результативності, виявлення системних бар'єрів та визначення перспективних напрямів адаптації до глобальних змін. Зокрема, важливо враховувати практику ЄС, країн Азії та Південної Америки, де аквакультура вже перетворилася на стратегічний сектор економіки, забезпечуючи як внутрішню продовольчу стабільність, так і значні експортні надходження. Перенесення релевантних механізмів цієї практики в український контекст здатне забезпечити суттєві зрушення в розвитку галузі. На сьогоднішній день розробляються механізми державної підтримки аквакультури. Адже заходи зі стимулювання аквакультури особливо актуальні в умовах воєнних і економічних викликів і мають за мету стабілізувати процес зменшення обсягів виробництва продукції аквакультури та підготувати передумови для повоєнного розвитку.

Ринок аквакультури України, попри значний природний, науковий і ресурсний потенціал, має комплекс системних проблем, які стримують його

розвиток, уповільнюють інвестиційну динаміку, обмежують конкурентоспроможність на міжнародних ринках.

Вказані бар'єри мають багаторівневий характер інституційний, економічний, технологічний, екологічний і ринковий та потребують цілісного їх аналізу для формування ефективної державної політики підтримки.

1. Інституційно-правові бар'єри. Однією з проблем є фрагментарність нормативно-правової бази, яка регулює діяльність у секторі аквакультури. Відсутність узгодженості між різними законами та підзаконними актами створює правову невизначеність, ускладнює доступ до водних ресурсів та землі водного фонду, а також подовжує процедури отримання дозвільних документів. Недостатня координація між центральними органами виконавчої влади призводить до дублювання функцій та відсутності єдиного центру відповідальності за розвиток галузі.

2. Фінансово-інвестиційні бар'єри. Інвестиційна привабливість ринку аквакультури залишається низькою через: обмежений доступ до кредитних ресурсів; відсутність довгострокових фінансових інструментів для розвитку виробництва; високі ставки кредитування; низьку платоспроможність малих і середніх підприємств. Інвесторів також стримують високі капітальні витрати на облаштування сучасних рециркуляційних систем, будівництво інфраструктури та забезпечення біобезпеки.

3. Технологічні та інноваційні бар'єри. Українська аквакультура в значній мірі орієнтована на традиційні моделі виробництва, які мають: низький рівень технологічної інтенсивності; недостатню механізацію та автоматизацію; слабку інтеграцію цифрових рішень; обмежені можливості генетичного та біотехнологічного вдосконалення видів. Інноваційні технології, такі як інтенсивні рециркуляційні аквакультурні системи, аквапоніка, культивування нових видів, біотехнологічні корми, використовуються лише поодинокими підприємствами.

4. Проблеми доступу до кормової бази. Одним із стримуючих чинників є висока залежність від імпортованих кормів та їхня значна вартість. Нестабільність цін на рибне борошно, соєвий шрот та інші інгредієнти породжує коливання

собівартості продукції. Недостатній рівень локального виробництва інноваційних кормів включно з інсектопротейном посилює продовольчі ризики виробників.

5. Екологічні та водні обмеження. Галузь працює в умовах посилення екологічного тиску, зокрема: деградації водойм; забруднення поверхневих вод; зниження рівня водності; кліматичних змін, які впливають на температурний режим і біопродуктивність. Недостатній контроль за біобезпекою, патогенами та якістю води створює додаткові ризики для виробництва і стримує розвиток органічної та екологічної аквакультури.

6. Проблеми ринкової інфраструктури. Недостатньо розвинена інфраструктура збуту, зокрема: відсутність сучасних логістичних центрів; нестача холодильних потужностей; слабкий розвиток мереж переробки риби; удосконалення систем простежуваності продукції. Це значно знижує конкурентоспроможність української риби на зовнішніх ринках, де простежуваність та якість є основними факторами доступу.

7. Кадрові та освітні бар'єри. Галузь має дефіцит: технологів аквакультури, фахівців із біобезпеки, спеціалістів із генетики та кормової інженерії, менеджерів із міжнародної торгівлі. Недостатній рівень підготовки кадрів та прикладних досліджень зменшує можливості для впровадження інновацій і технологічного оновлення виробництва.

8. Зовнішньоекономічні та торговельні бар'єри. Попри значний експортний потенціал, українська аквакультура стикається з: жорсткими санітарними та фітосанітарними вимогами держав-імпортерів; високою конкуренцією з боку Норвегії, Туреччини, Китаю та В'єтнаму; політичними та логістичними ризиками; відсутністю розвиненої системи аграрної дипломатії та промоції української продукції.

Проблеми й бар'єри розвитку українського ринку аквакультури мають системний і взаємопов'язаний характер. Їх подолання потребує комплексних державних рішень, модернізації регуляторного середовища, технологічного оновлення виробництва, розбудови інфраструктури, розвитку людського капіталу та посилення зовнішньоекономічної присутності України.

2. Опитування з питань формування механізмів щодо державної підтримки української аквакультури з метою внесення змін та доповнень до нормативно-правових актів

Відповідно до чинного законодавства, будь-які пропозиції щодо надання державної допомоги суб'єктам підприємницької діяльності, зміни у розмірах обов'язкових платежів, включаючи плату за використання природних ресурсів, для внесення змін до законодавства України з метою встановлення державної допомоги суб'єктам аквакультури, мають супроводжуватись економічними показниками господарської діяльності рибних господарств для обґрунтування необхідності такої допомоги та опрацювання компенсаційних механізмів в умовах надзвичайних викликів.

Фахівцями Державної установи «Методично-технологічний центр з аквакультури» та вченими кафедри глобальної економіки Національного університету біоресурсів і природокористування України протягом останнього періоду проведено опитування з питань формування механізмів щодо державної підтримки української аквакультури з метою внесення змін і доповнень до нормативно-правових актів, що регулюють відносини в галузі аквакультури.

Участь у опитуванні взяли суб'єкти аквакультури: приватні підприємці, товариства з обмеженою відповідальністю, фізичні особи підприємці, сільськогосподарські товариства з обмеженою відповідальністю, приватні акціонерні товариства, фермерські господарства.

Серед них 18,2 % мають статус племінного репродуктора.

Опитувальник поділили на два блоки:

собівартість рибопосадкового матеріалу у частці товарної риби;

обладнання, машини та механізми, які потрібні для суб'єктів аквакультури.

3. Собівартість рибопосадкового матеріалу у частці товарної риби

Собівартість рибопосадкового матеріалу в частці товарної риби включає в себе різні складові, що можуть значно варіюватися в залежності від умов

вирощування, виду риби та регіону. Вони включають в себе: виробничі витрати – годівля й інші витрати, пов'язані з утриманням риби; матеріали та обладнання – придбання рибопосадкового матеріалу, будівництво та обслуговування аквакультурних споруд, системи фільтрації води, аерації; робоча сила – витрати на оплату праці; енергозабезпечення; здоров'я риби – ветеринарні послуги, медикаменти та інші заходи для забезпечення здоров'я та добробуту риби; витрати на адміністрування та загальні витрати.

В межах дослідження, в респондентів запитували який відсоток у собівартості товарної риби становить вартість рибопосадкового матеріалу для таких видів як короп, білий амур та товстолобики.

Як видно із рис. 1 собівартість рибопосадкового матеріалу становила від 32,8 % для білого амура і до 38 % – для коропа. Для товстолобиків собівартість становила 34,9 %.

Збільшення обсягів виробництва риби на рибному господарстві може стати ключовим для збільшення доходів та конкурентоспроможності. Це вимагає аналізу ресурсів, впровадження сучасних технологій, управління ризиками, розвитку стратегій маркетингу та продажу, урахування впливу на довкілля та

розробки заходів для їх мінімізації. Такий підхід може сприяти успішному розширенню виробництва та підвищенню ефективності господарства.

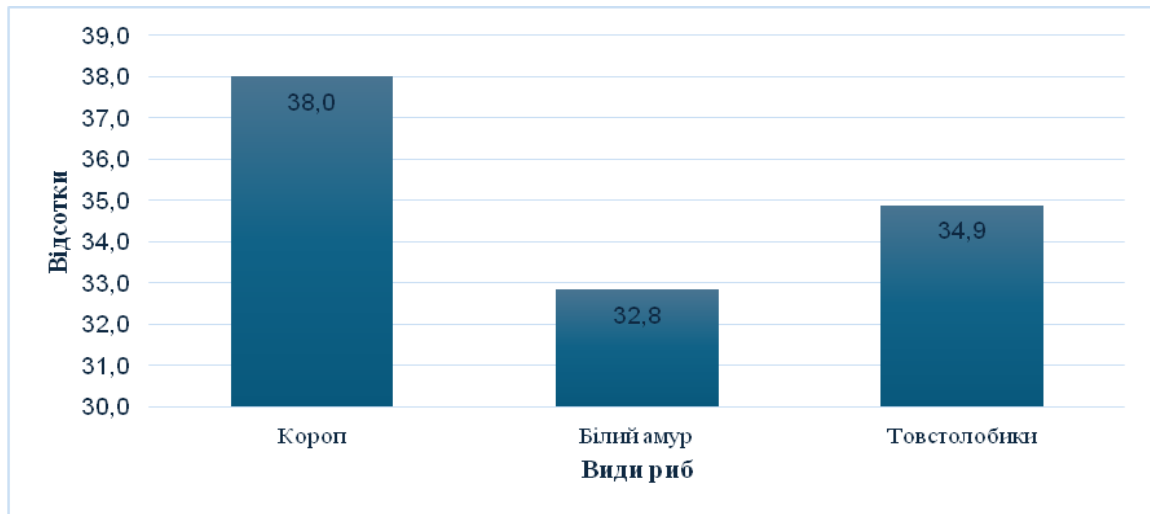

Рисунок 1 – Відсоток собівартості товарної риби від вартості рибопосадкового матеріалу

Результати опитування показують, що для збільшення обсягів виробництва продукції аквакультури важливо враховувати різноманітні аспекти. Зокрема, значна частина респондентів вказала на необхідність зменшення собівартості продукції (40 %) та розширення ринків збуту (46,7 %). А іншими (13,3 %) факторами є отримання додаткового фінансування, впорядкування взаємодії з державними органами та врегулювати питання видачі дозволів на спецводокористування. Що вказує на необхідність комплексного підходу до розвитку рибницької галузі з урахуванням потреб ринку та регулятивних вимог.

Результати опитування свідчить про важливість урахування різноманітних аспектів для збільшення обсягів виробництва продукції аквакультури, що вказує на необхідність комплексного підходу до розвитку рибного господарства з урахуванням потреб ринку та регулятивних вимог.

4. Обладнання, машини та механізми, які потрібні для суб'єктів аквакультури

Обладнання, машини та механізми є необхідними складовими рибної галузі, оскільки вони забезпечують оптимальні умови для росту та розвитку

риби: забезпечення оптимальних умов середовища, безпеки, підвищення продуктивності, мінімізації втрат і дотримання стандартів якості, що сприяє ефективному функціонуванню суб'єктів галузі та розвитку аквакультури. Системи фільтрації, аерації та регулювання температури води дозволяють створити стабільне середовище, що сприяє здоров'ю та швидкому росту риб, моллюсків та інших організмів. Ще обладнання та машини допомагають оптимізувати процеси вирощування та знижувати ризики втрат. Автоматизовані системи годівлі, контролю за рівнем кисню та регулювання якості води дозволяють підтримувати оптимальні умови на всіх етапах розвитку виробництва. Такі механізми допомагають підвищити продуктивність господарства, зменшуючи людський вплив і підвищуючи ефективність вирощування організмів. Таким чином, обладнання, машини та механізми відіграють ключову роль у забезпеченні стабільного та ефективного функціонування суб'єктів аквакультурного виробництва.

Респонденти вказали, що потреба в новому обладнанні становить 80,6 %. Адже інвестиції в нове обладнання для рибницьких господарств є важливим кроком для підвищення ефективності та прибутковості підприємств.

Сучасні технології допомагають автоматизувати процеси, зменшити витрати ресурсів та відповідати вимогам ринку. Крім того, вони забезпечують

конкурентні переваги, дозволяючи виробникам пропонувати якісніші та ефективніші продукти за конкурентоспроможні ціни. У результаті, інвестування в нове обладнання може стати стратегічним кроком для розвитку рибницьких господарств, сприяючи їхній стабільності та зростанню в майбутньому.

Суб'єкти аквакультури під час опитування вказали, що обладнанням українського виробництва користується близько 53,3 % (рис. 4).

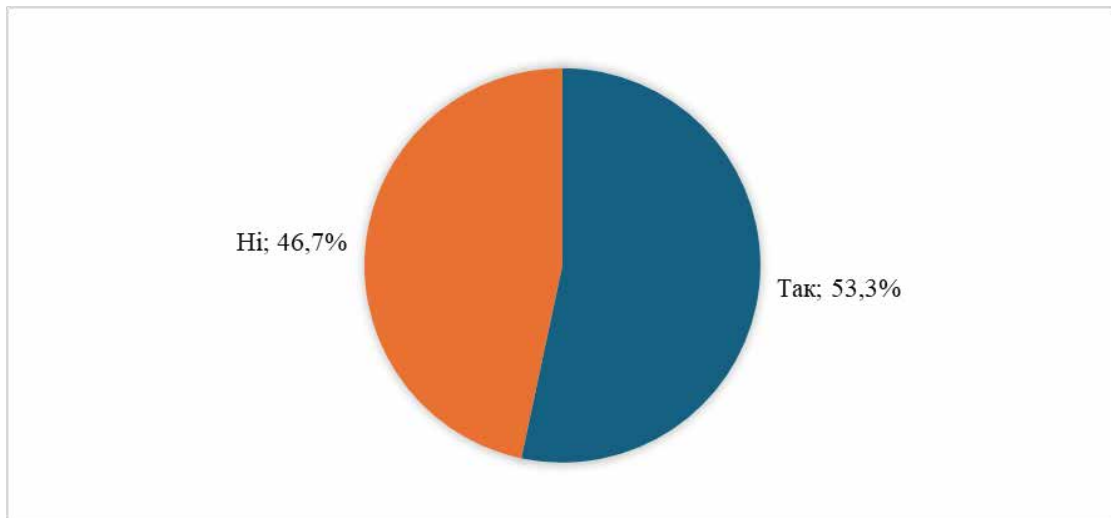

Рисунок 4 – Використання обладнання українського виробництва

Збільшення використання обладнання вітчизняного виробництва сприяє розвитку місцевої економіки, підтримці місцевих виробників, що впливає на зростання робочих місць та економічний розвиток. Крім того, українське обладнання може бути краще адаптоване до місцевих умов роботи та вимог ринку, що сприяє підвищенню ефективності його використання, а гнучкість місцевих виробників до цінової політики дозволяє швидко реагувати на зміни. Це також сприяє підвищенню довіри споживачів до продукції оскільки вона виготовлена на місці та підвищує ефективність його використання.

5. Машини та механізми для проведення земляних робіт та очищення ставків від замулювання

У сучасній аквакультурі машини та механізми відіграють ключову роль у ряді аспектів, що включають оптимізацію виробничих процесів, контроль якості середовища, ефективне використання простору та мінімізацію втрат. Їхнє

значення полягає не лише в автоматизації процесів годівлі риби та обробки води для забезпечення оптимальних умов для здоров'я та росту риби, але й у допомозі контролювати якість середовища. Це досягається шляхом очищення води від замулювання та фільтрації, що сприяє підтримці оптимальних умов для вирощування риби. Крім цього, машини сприяють ефективному використанню обмеженого простору, забезпечуючи оптимальне розміщення та переміщення риби. Вони також допомагають управляти ризиками, зменшуючи втрати через автоматизоване відслідковування та контроль параметрів середовища. Усе це робить машини та механізми необхідною складовою аквакультури, забезпечуючи стабільність та високу продуктивність в цій галузі.

Під час опитування, ми провели дослідження, щоб визначити, які машини та механізми є найбільш важливими для суб'єктів аквакультури для оптимізації роботи рибницьких підприємств (рис. 5).

Рисунок 5 – Машини та механізми для проведення земляних робіт, очищення ставків від замулювання та боротьби із заростанням водойм

Результати опитування показали, що в сфері аквакультури існує значний попит на різноманітні машини та механізми для оптимізації роботи рибницьких підприємств.

Відзначимо, що більшість респондентів відзначили потребу у машинах для проведення земляних робіт, очищення ставків від замулювання та пристроях для викошування рослинності.

Такі машини та механізми є важливими для забезпечення ефективного вирощування риби, оптимізації умов середовища та максимізації виробничих процесів. Однак, є також частка респондентів, які не вважають деякі машини і механізми необхідними, що може відображати різноманітність потреб і умов в різних регіонах або типах рибницьких підприємств.

В цілому, результати підкреслюють важливість розвитку та впровадження технологій для підтримки стійкого та продуктивного розвитку аквакультури.

6. Обладнання та механізми для фільтрації води

Якість води, що подається до водойм та контейнерів для рибного господарства, має великий вплив на результати вирощування риби.

Ефективна підготовка води є базовою умовою для досягнення високих показників якості та виходу рибницької продукції, адже забруднення води призводить до змін у її складі, що робить її непридатною для аквакультури та ставить під загрозу життєдіяльність риб.

Очищення води від забруднень та насичення її киснем дозволяє підвищити якість водного середовища та показники продуктивності, що сприяє збільшенню виходу культивованих об'єктів аквакультури.

Під час опитування ми здійснили оцінку потреби виробників в обладнанні та механізмах для очищення води (рис. 6).

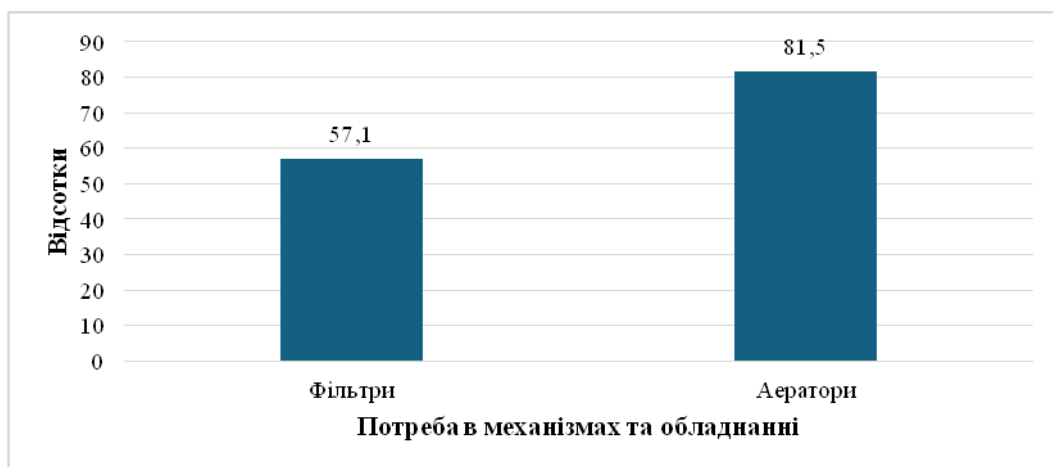

Рисунок 6 – Обладнання та механізми для фільтрації води

Як видно із рис. 6, 57,1 % респондентам необхідні фільтри для очищення води, а 81,5 % – потрібні аератори для насичення води киснем.

Якість води має вирішальне значення для успішного вирощування риби, і підготовка води за допомогою фільтрації та насичення киснем є ключовими для підвищення якості водного середовища та продуктивності аквакультурних угідь. Результати опитування підтверджують важливість використання відповідного обладнання для очищення води, такого як фільтри та аератори, для забезпечення ефективного функціонування рибницьких господарств.

7. Обладнання для інкубаційних цехів

Один з найважливіших та відповідальних етапів у процесі вирощування риби – це інкубація ікри та отримання життєздатного потомства, яка полягає у розвитку заплідненої ікри у водоймі чи спеціальних інкубаційних апаратах до моменту виходу молоді. У випадку штучного розведення риб, інкубацію ікри проводять заводським або позазаводським методом, використовуючи спеціалізовані інкубаційні апарати на рибницьких підприємствах.

Як показало дослідження, що суб'єкти аквакультури найбільше потребують в обладнанні інкубаційних цехів – 55,2 % і в апаратах для позазаводської інкубації ікри – 42,9 %. Найменше потребують в рамкових та лоткових (28 %) і вертикальних (34,6 %) інкубаційних апаратах (рис. 7).

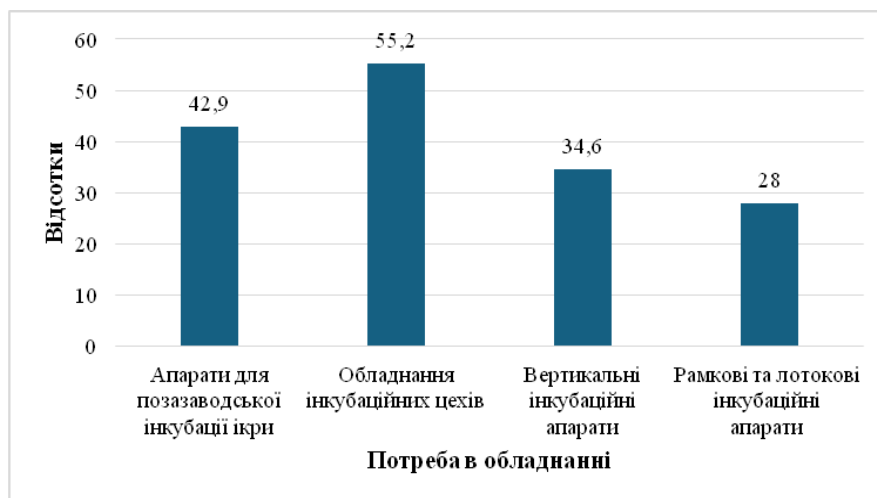

Рисунок 7 – Обладнання для інкубаційних цехів

Інкубація ікри є важливим етапом у вирощуванні риби. Результати дослідження показують, що суб'єкти аквакультури найбільше потребують у спеціалізованому обладнанні для інкубаційних цехів та апаратах для позазаводської інкубації ікри.

8. Виготовлення кормів для годівлі риби

Функціонування організму тварин залежить від якісних та кількісних характеристик прийнятого корму. Риби отримують всі необхідні елементи для здорового росту з природної кормової бази та додаткових штучних кормів. Важливо, щоб корм був доступний за розміром, приємним на смак, мав належну консистенцію та хімічно повноцінну структуру, щоб забезпечити високі темпи росту і нормальний розвиток риб. Режим годівлі, який включає розподіл раціону за часом, визначається переважно технічними аспектами, зокрема механізацією та автоматизацією годівлі. Як видно з опитування, 69 % суб'єктів аквакультури потребують обладнання для цеху приготування кормів, а 62,1 % – в обладнанні та механізмах для роздачі кормів (рис. 8).

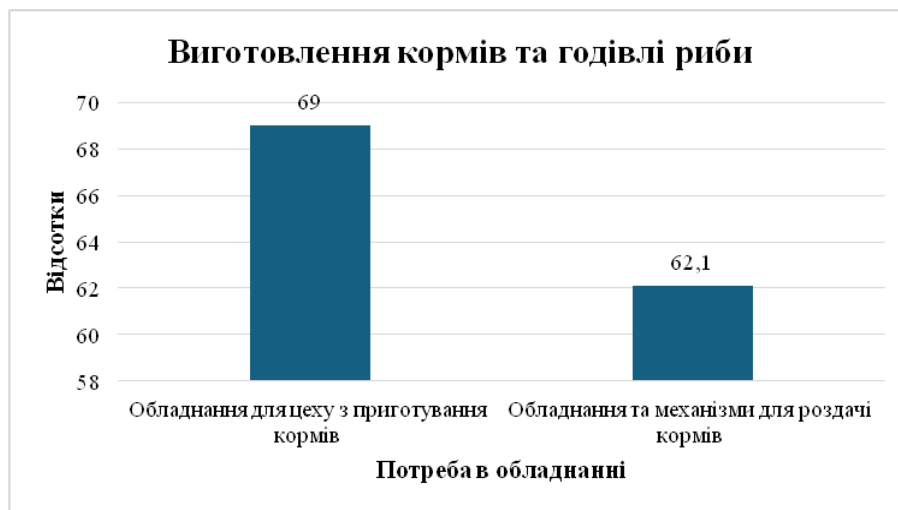

Рисунок 8 – Виготовлення кормів та годівлі риби

Результати опитування свідчать про значну потребу суб'єктів аквакультури у спеціалізованому обладнанні для цеху з приготування кормів та механізмах для їх роздачі. Це підкреслює важливість інвестування в ці напрямки для забезпечення ефективності та продуктивності рибницьких господарств, що відіграють базову роль у вирощуванні риби.

9. Механізми облову водойм та обладнання для сортування і обліку риби

Інтенсифікація виробництва продукції аквакультури, розширення видового різноманіття у внутрішніх водоймах, трансформація технологічних процесів зумовлюють необхідність удосконалення засобів та методів, що використовуються в аквакультурі для сортування та транспортування риб певних видів та різного віку як в межах, так і за межами господарства.

Найбільша потреба суб'єктів аквакультури (рис. 9) спрямована на механізми та обладнання для вилову риби зі ставків (67,9 %), за ними слідують пристрої та обладнання для сортування риби (51,9 %), тоді як найменша потреба в обладнанні для обліку риби (42,9 %).

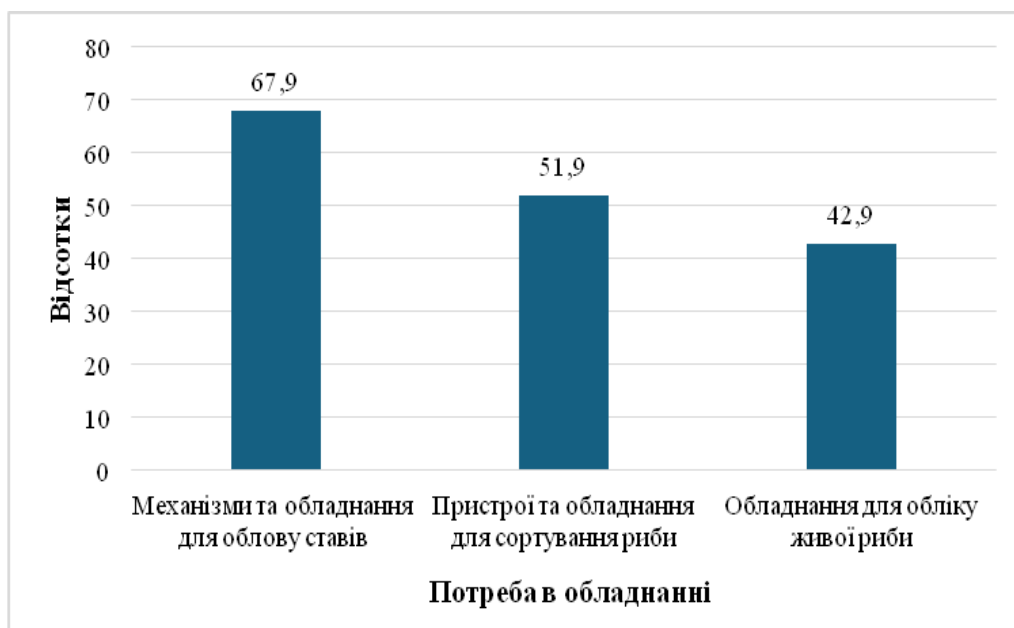

Рисунок 9 – Механізми облову водойм та обладнання для сортування і обліку риби

Ці дані підкреслюють важливість вдосконалення та розвитку інфраструктури в аквакультурі для підвищення її ефективності та продуктивності, а також механізації трудових процесів в аквакультурі. Ефективний вилов риби з водойми є важливим та відповідальним етапом технологічного процесу вирощування риби, сприяючи оптимальному використанню виробничих можливостей та зменшенню збитків. Цей процес

вимагає урахування особливостей водойми та об'єкту вирощування, а також великих затрат праці та докладного планування. Ефективність вилову риби нерозривно пов'язана з правильним та раціональним використанням наявної техніки, рибоводного інвентарю та спеціальних пристосувань.

10. Обладнання та пристосування для перевезення живої риби

Інтенсифікація аквакультури, розширення видового різноманіття у сфері аквакультури та зміни у технологічному процесі вирощування риби вимагають вдосконалення методів і засобів транспортування риби різних видів та вікових категорій, а також живої ікри як в межах одного господарства, так і поза ним. У процесі вирощування риби часто виникає необхідність в перевезенні, пов'язаному з пересадженням риби між водоймами, розвитком нових господарств та водойм, а також доставкою живої риби до місць реалізації.

Згідно з результатами опитування, 75 % респондентів висловили потребу у спеціальному обладнанні та пристосуваннях для перевезення риби, зокрема, в транспортних засобах для транспортування живої риби – 72,4 % (рис. 10).

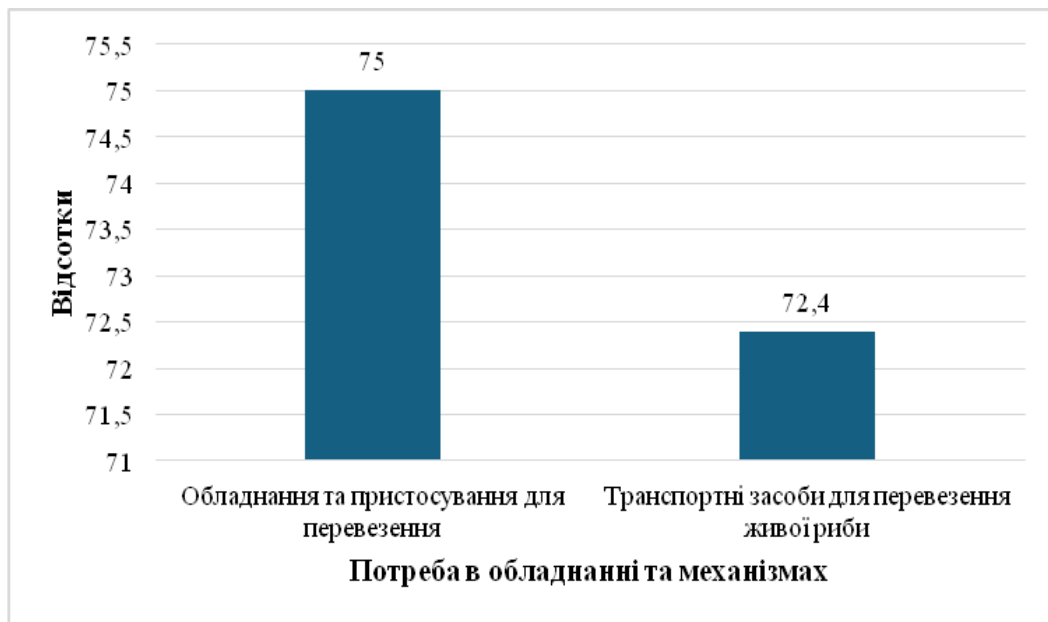

Рисунок 10 – Обладнання та пристосування для перевезення живої риби

Результати опитування підтверджують велику потребу суб'єктів аквакультури в спеціальному обладнанні для перевезення живої риби, що вказує на важливість цього аспекту у практиці рибного господарства.

ВИСНОВКИ

1. Встановлено, що нині сектору аквакультури потрібна увага та інвестиції зі сторони влади для сприяння її розвитку адже державна підтримка не тільки сприятиме економічному зростанню та забезпеченню безпеки харчових продуктів, але й допоможе вирішити проблеми, пов'язані зі збереженням ресурсів, зменшенням відстаней та витрат на транспортування, а також контролем над екологічними наслідками. Тому ефективні програми та заходи підтримки сектору аквакультури є необхідними для забезпечення сталого та прогресивного розвитку цієї галузі.

2. В структурі собівартості товарної риби зарібок складає від 32,8 % (білий амур) і до 38 % (короп). Встановлені відсоткові показники зарібку у структурі собівартості товарної риби демонструють значну вагу цього етапу в виробництві рибної продукції. Така різноманітність свідчить про необхідність уважного аналізу та управління цим аспектом для досягнення ефективності в галузі аквакультури.

3. Покращення системи продажів, зосереджене на вдосконаленні маркетингових стратегій та зниженні собівартості продукції, становить важливу складову державної підтримки для суб'єктів аквакультури. Ці напрями спрямовані на забезпечення конкурентоспроможності галузі, підвищення ефективності виробництва та сприяння сталому розвитку аквакультурного сектору.

4. Висока потреба суб'єктів аквакультури у новому обладнанні (80,6 %) свідчить про важливість стимулювання внутрішнього виробництва обладнання для розвитку аквакультури. Переважна більшість аквафермерів (53,3%) віддають перевагу українським виробникам обладнання через зменшення ціни та спрощення логістики. Такий підхід сприятиме не лише зменшенню витрат, але й стимулюватиме економічний ріст вітчизняних виробників, сприяючи розвитку національної економіки.

5. З опитування видно, що суб'єкти аквакультури найбільше потребують у різних типах обладнання, зокрема пристроїв для викошування рослинності, аераторів, фільтрів, цехів для приготування кормів та обладнання для

перевезення живої риби. Це свідчить про важливість подальшого розвитку та модернізації рибницької інфраструктури для забезпечення оптимальних умов вирощування риби та підвищення продуктивності сектору.

6. Проведення опитувань щодо регулювання відносин у галузі аквакультури є важливим етапом у формуванні ефективної та адаптованої до реальних потреб політики, спрямованої на розвиток даного сектору національної економіки.

Наукове видання

Формування механізмів державної підтримки та регулювання
ринку української аквакультури в умовах глобальних викликів

Шевель О. О., Плічко В. Ф., Шарило Ю. Є., Вдовенко Н. М., Поплавська О. С.,
Дмитришин Р. А., Рєзнік С. О., Герасимчук В. В.

За авторською редакцією

Підписано до друку 16.12.2025 р. Формат 60×84/16.

Ум. друк. арк. 1,3.

Наклад 50 прим.

Зам. № 250871

Віддруковано у редакційно-видавничому відділі НУБіП України

вул. Героїв Оборони, 15, Київ, 03041

тел.: 527-81-55